

PSM: el congrés del poder

El PSM-Entesa Nacionalista celebra aquest cap de setmana el seu XV congrés, a només dos mesos de complir el vint-i-cinquè aniversari. Un quart de segle superant moltes dificultats per ara, des del poder, optar per oferir una alternativa modernitzada al poble mallorquí.

Des d'ara, el PSM, com a partit nacionalista "transversal", vol incorporar els qui es considerin nacionalistes o autonomistes.

Si no es produeix algun imprevist i molt improbable terratrèmol polític, Mateu Morro serà reelegit secretari general del PSM-Entesa Nacionalista en el congrés que celebrarà aquest partit els dies 18 i 19, a Palma. El PSM, d'altra banda, aprovarà una ponència política que significarà, si els delegats presents donen la seva confiança, la consolidació oficial d'una estratègia que fins ara només havia estat una tàctica política: l'assumpció del "nacionalisme transversal" que cercarà la "centralitat" sociològica, amb un fort component ecologista i, també, sense renunciar al progressisme social.

Un canvi estratègic que quedarà finalment sancionat congressualment després d'una dècada de progressiva adaptació del missatge polític del PSM a la realitat social. Ha estat un procés llarg, i no exempt de dificultats, però finalment el partit ja és prou madur per acceptar-lo com a tret definitori, això és, l'essència de l'estratègia de futur.

A partir d'ara, el PSM, com a partit nacionalista "transversal" aspirarà a incorporar al seu projecte tot aquell ciutadà que se senti, en qualsevol dels graus, nacionalista o autonomista. Com deia Damià Pons, el que fins fa poc ha passat per ser l'ideòleg del partit, en una entrevista concedida recentment al diari *El Mundo*, "tots els partits anam cap al centre sociològic perquè és on hi ha la majoria dels ciutadans i dels vots". Per arribar a aquest punt han estat necessaris molts canvis durant un quart de segle.

De la clandestinitat al poder. Les primeres reunions per formar un partit d'esquerra nacionalista a Balears es pro-

duïren quan encara era viu el dictador, durant el 1975. Dos mesos més tard de la mort de Franco, el que era el Partit Socialista de les Illes (PSI) es presentava en públic: era el febrer de 1976. Després de diverses crisis internes i del fracàs electoral en les primeres eleccions, el PSI es convertia, a finals de 1977, en el Partit Socialista de Mallorca-PSI, agermanat amb el seu homònim menorquí. Era un primer canvi, important, i que significativament significà deixar endarrere el vell logotip del PSI, del puny estret i roig, per un nou logotip format pel mapa de les illes amb fons quadribarrat.

Entre 1977 i 1983, durant tot el procés autonòmic, el PSM tingué poca incidència política directa. L'hegemonia d'UCD i PSOE era absoluta, tot i que a les eleccions locals de 1979, que serviren per elegir per primer cop els membres de l'ens pre-autonòmic, el Consell General Interinsular, el PSM aconseguí dos representants per Mallorca i un per Menorca. En aquesta època es produïren diverses crisis, que se saldaren amb un compromís creixent del PSM amb el nacionalisme, i no tant amb el radicalisme d'esquerra.

Les primeres eleccions autonòmiques, 1983, eren la prova de foc que havia estat esperant el PSM des de la seva creació. Però la realitat social, molt més conservadora que no les encara agosrades propostes socials, nacionals i ecologistes del PSM, no acompanyà els nacionalistes, que durant els anys vuitanta intentaren eixamplar el seu espai cap al que se'n deia les noves propostes de l'esquerra: ecologisme, moviments de base com el feminisme o el pacifisme... El PSM, doncs, es va fer present, de manera destacada, en totes les mobi-

litzacions d'aquestes característiques (en favor de la protecció d'indrets diversos, contra l'OTAN, contra les bases nord-americanes del Puig Major...). A finals de la dècada dels vuitanta, després de les segones eleccions autonòmiques (1987) que representaren el manteniment, amb lleugera tendència a la baixa quant a vots, de la representació parlamentària, el PSM començà a pensar a reorientar la seva estratègia.

El problema, però, era la dificultat d'obrir-se, i cap a on. A poc a poc començaren a produir-se tímides passes d'acostament cap als nacionalistes catalans moderats, CiU. Cal emmarcar aquestes redefinicions amb la crisi que provocà en el si del PSM la constitució d'ERC-Illes (a finals dels vuitanta, amb la sortida del PSM d'alguns membres que crearen ERC-Illes), i les consegüents males relacions que des d'aleshores mantenen aquests partits.

A principis dels noranta, a partir de les eleccions de 1991 que confirmaren el mantement de la representació al Parlament, el PSM intensificà els contactes amb CiU. Quan aquest mateix setmanari va revelar que en les següents eleccions europees, de 1994, el PSM faria coalició amb CiU, ningú no s'ho va creure. Fins i tot en conferència de premsa, durant una visita oficial a Palma, el president de la

Mateu Morro, líder del PSM-Entesa Nacionalista, serà reelegit secretari general del seu partit.

Generalitat i de CDC, Jordi Pujol, va dir: "a mí no em consta..." quan li ho preguntaren. Però l'evidència esclatà al cap d'un dies a Barcelona: Miquel Roca, aleshores secretari general de CDC, ho reconeixia. Allò va ser, al marge dels resultats electorals concrets, un terratrèmol polític. El PSM havia fet una passa

cabdal: la foto devora de Pujol, aleshores de gran prestigi a les Balears, trencà amb la imatge de radicals que tenien els del PSM. En les eleccions de 1995, el PSM aconseguia els millors resultats i entrava a formar part del govern del Consell de Mallorca (amb PSIB i UM, amb el suport extern d'EU). Potser no hi havia relació de causa-efecte, però certament ja no era un partit vist com un grup radical. Quatre anys més tard, i tot i perdre un diputat, a les eleccions de 1999, el PSM obtenia força suficient per fer part essencial del Pacte de Progrés. Així, quan el 28 de juliol de 1999 es constituïa el primer govern de Balears que no era conservador, tres membres del nou executiu (inclòs el vice-president) eren militants del PSM.

En aquests moments, Pere Sampol (vice-president), Mateu Morro (conseller d'Agricultura i secretari general del partit) i Damià Pons (conseller d'Educació i Cultura) són la imatge del poder que han aconseguit els nacionalistes del PSM.

A partir d'aquest quinzè congrés, el PSM encara el futur amb la intenció de continuar essent imprescindible per a formar qualsevol majoria política a Balears i per a tenyir-la clarament de nacionalisme.

Miquel Payeras

2x1 Val per una entrada gratuïta en companyia-ne una altra

Ca presentar a l'ust va a taquilles del C.CCB

CALDEERS

ELS MIRALLS DE LA FICCIÓ

Exposició al CCCB, del 28 d'octubre al 28 de gener del 2001

Una coproducció de

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona
Montalegre 5, Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Institució de les Lletres Catalanes

Col·labora

Universitat Autònoma de Barcelona

CATALUNYA RÀDIO

Catalunya Cultura

AVUI